

**ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«УНІВЕРСИТЕТ КОРОЛЯ ДАНИЛА»**

Факультет суспільних і прикладних наук

Кафедра управління та адміністрування

**ФІНАНСИ ПІДПРИЄМСТВ
СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

Галузь знань	07 «Управління та адміністрування»
Спеціальність страхування»	072 «Фінанси, банківська справа та
Освітній рівень	перший (<u>бакалаврський</u>)
Освітня програма	Фінансовий менеджмент

Вид дисципліни	<u>базова</u>
Мова викладання, навчання та оцінювання	<u>українська</u>

ЗАТВЕРДЖЕНО на засіданні кафедри управління та адміністрування
 Протокол № 1 від 31.08. 2022р.

Розробник:

Тимоць М.В., к.е.н., доц. професор кафедри

Контактний телефон викладача	0999325469
e-mail	myroslava.tymots@ukd.edu.ua
Місце та час проведення консультацій	четвер, 15.00 год.
Посилання на сайт	https://ukd.edu.ua https://online.ukd.edu.ua/course/view.php?id=823

**Лист оновлення та перезатвердження силлабусу
навчальної дисципліни**

Навчальний рік	Дата засідання кафедри – розробника	Номер протоколу	Підпис завідувача кафедри	Підпис гаранта освітньої програми

ВСТУП

Загальна інформація про дисципліну. Програма навчальної дисципліни «Фінанси підприємств» складена відповідно до освітньої програми підготовки бакалаврів зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування».

Предметом вивчення дисципліни «Фінанси підприємств» є фінансові відносини, що виникають між юридичними особами та державою, кредитно-фінансовими інститутами фізичними особами та іншими суб'єктами господарювання.

Вивчення даної дисципліни передбачає набуття та закріплення практичних навичок щодо формування та використання фінансових ресурсів у процесі фінансово-господарської діяльності підприємства. Кожний працівник фінансово-економічної служби на підприємстві повинен вміти не лише вірно інтерпретувати інформацію про діяльність підприємства, а й кваліфіковано вирішувати фінансові проблеми, приймаючи ефективні фінансові рішення.

Вивчення курсу передбачає наявність систематичних та ґрунтовних знань із суміжних курсів – «Мікроекономіка», «Маркетинг», «Бухгалтерський облік», «Фінанси» та «Економіка підприємства».

Силлабус навчальної дисципліни «Фінанси підприємств» відображає основні положення щодо організації фінансової діяльності підприємств в сучасних ринкових умовах.

АНОТАЦІЯ

Місце дисципліни в освітній програмі. Дисципліна «Фінанси підприємств» є базовою дисципліною циклу дисциплін професійної підготовки.

Вивчення дисципліни «Фінанси підприємств» дозволить навчитись оцінювати різноманітні форми фінансування підприємств, організувати ефективне використання фінансових ресурсів та приймати оптимальні рішення щодо управління грошовими надходженнями, прибутком, оптимізації витрат, раціонального використання обігових коштів, оцінювати ефективність та забезпеченість підприємства основними засобами, визначати необхідність та доцільність залучення кредитних ресурсів, планувати і прогнозувати фінансові показники та знаходити шляхи подолання фінансової кризи на підприємстві.

Матеріал дисципліни допоможе зрозуміти: як впливає ефективне фінансування на розвиток бізнесу, які фактичні показники необхідно розрахувати та проаналізувати задля оцінки рівня розвитку підприємства, яким чином залучати фінансові ресурси у розпорядження підприємства та яким чином оптимізувати розподіл позитивного фінансового результату діяльності підприємства.

Метою викладання даної навчальної дисципліни є формування у студентів компетентностей з практичних питань теорії та практики фінансових відносин суб'єктів господарювання.

Для досягнення мети поставлені такі основні **завдання**:

- розкрити сутність фінансів підприємств, змісту і організації фінансової діяльності підприємств,
- формування та використання прибутку та оподаткування підприємств, організації грошових розрахунків та кредитування підприємств,
- організації оборотних коштів та фінансового забезпечення відтворення основних

- засобів,
- фінансового планування,
 - аналізу фінансового стану та проведення фінансової санації підприємств та процедури банкрутства.

Результати навчання. Згідно з вимогами освітніх програм студенти повинні знати:

- роль та функції фінансів суб'єктів господарювання у фінансові системі;
- джерела фінансування підприємства;
- склад основних грошових надходжень підприємства;
- методи та порядок розрахунку фінансових результатів;
- особливості оподаткування підприємницької діяльності;
- методи розробки фінансового плану підприємства;
- методи і прийоми оцінки фінансового стану підприємства.

вміти:

- визначати грошові потоки за видами діяльності;
- організувати грошові розрахунки підприємства;
- оцінювати забезпеченість підприємства фінансовими ресурсами;
- розраховувати та розподіляти прибуток підприємства;
- обґрунтовувати потребу у банківському кредиті підприємства;
- визначати балансову (залишкову) вартість необоротних активів,
- формувати фінансову стратегію підприємства.

Навчальна дисципліна «Фінанси підприємства» спрямована на формування фінансово-грамотної, різнобічно розвинутої особистості, здатної використовувати весь спектр набутих компетентностей в сфері професійної діяльності. Набуті в процесі вивчення дисципліни компетентності підвищують конкурентоспроможність молодих фахівців на ринку праці.

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Курс	3	
Семестр	5	
Кількість кредитів ECTS	6	
Аудиторні навчальні заняття	лекції	30
	семінари, практичні	30
	лабораторні	-
Самостійна робота		90
Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи		56:44
Форма підсумкового контролю	Екзамен (30)	

Структурно-логічна схема вивчення навчальної дисципліни:

Попередні дисципліни	Наступні дисципліни
Економіка підприємства	Бізнес-аналітика
Статистика	Фінансовий аналіз
Мікроекономіка	Фінансовий менеджмент
Фінанси	

Професійні компетентності, яких набувають студенти внаслідок вивчення навчальної дисципліни «Фінанси підприємств» згідно стандарту вищої освіти за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

Код компетентності	Назва компетентності	Результати навчання
ЗК 02	Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях	Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати
ЗК 07	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями	Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.
СК 03	Здатність до діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у тому числі бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування)	Володіти методичним інструментарієм діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у т.ч. бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).
СК 08	Здатність виконувати контрольні функції у сфері фінансів, банківської справи та страхування	Знати механізм функціонування державних фінансів, у т.ч. бюджетної та податкової систем, фінансів суб'єктів господарювання, фінансів домогосподарств, фінансових ринків, банківської системи та страхування

ПОЛІТИКА КУРСУ

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Відвідування занять є важливою складовою навчання. Усі пропущені заняття мають бути відпрацьовані. Дозволяється вільне відвідування лекцій студентам за індивідуальним графіком навчання. Якщо студент відсутній з поважної причини, він/вона презентує виконані завдання під час самостійної підготовки та консультації викладача. Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін.

ПОВЕДІНКА В АУДИТОРІЇ

Усі учасники освітнього процесу повинні дотримуватися норм і правил внутрішнього розпорядку відповідно до Статуту ЗВО «Університет Короля Данила», Правил поведінки здобувачів освіти та Кодексу корпоративної етики. Кожен студент має виявляти наполегливість, старанність, зацікавлення дискутувати, ставити запитання викладачеві як під час лекцій, так і під час семінарських чи практичних занять.

Усі учасники освітнього процесу повинні дотримуватися навчальної етики, поважно ставитися один до одного, бути урівноваженими, уважними та дотримуватися дисципліни й часових (строкових) параметрів навчального процесу.

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

На початку вивчення курсу викладач знайомить студентів з основними пунктами Положення про академічну доброчесність, відповідно до якого і здійснюється навчальний процес.

Під час виконання письмових тестових завдань недопустимо порушення академічної доброчесності. Презентації та виступи мають бути авторськими (оригінальними).

ОСКАРЖЕННЯ ПРОЦЕДУРИ ПРОВЕДЕННЯ ТА РЕЗУЛЬТАТІВ КОНТРОЛЬНИХ ЗАХОДІВ

Оскарження процедури проведення та результатів контрольних заходів відповідно до «Положення про систему поточного та підсумкового контролю оцінювання знань та визначення рейтингу здобувачів освіти» розглядає та вирішує перший проректор або проректор з навчальної роботи на підставі заяви студента або подання декана.

МЕТОДИ НАВЧАННЯ

- за організацією пізнавальної діяльності: словесні (лекції), практичні (виконання практичних завдань під час занять);
- за видами занять: лекції ; практичні заняття (індивідуальні та групові вправи);
- за формою стимулювання пошукової та дослідницької діяльності: індивідуальні завдання пошукового та наукового-дослідного характеру (робота з урядовими сайтами щодо змін у фаховому фінансовому законодавстві, написання тез тощо);

- за видами контролю: поточний контроль (усний, письмовий, тестовий, самоконтроль); підсумковий контроль (екзамен у формі комп'ютерного тестування).

ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Оцінювання результатів навчання студентів III курсу за освітньою програмою «Інженерія програмного забезпечення» здійснюється відповідно до «Положення про систему поточного та підсумкового контролю оцінювання знань та визначення рейтингу здобувачів освіти». Кожен вид контролю передбачений з урахуванням результатів навчання.

Видами діагностики та контролю знань студентів з навчальної дисципліни є:

1. Поточний контроль – усне опитування та виконання письмових завдань (тестів), виступи, презентації на практичних заняттях. Оцінювання здійснюється за національною чотирибальною шкалою – “2”; “3”; “4”; “5”.

Фіксація поточного контролю здійснюється в “Електронному журналі обліку успішності академічної групи” на підставі чотирибальної шкали. У разі відсутності студента на занятті виставляється “н”. За результатами поточного контролю у Журналі автоматично обчислюється підсумкова оцінка та здійснюється підрахунок пропущених занять. Усереднена оцінка переводиться в 100-бальну шкалу згідно нижченаведеної таблиці.

Усі пропущені заняття, а також негативні оцінки студенти зобов'язані відпрацювати впродовж трьох наступних тижнів. У випадку недотримання цієї норми, замість “н” в журналі буде виставлено “0” (нуль балів) без права перездачі.

Студенти повинні мати оцінки з не менше 50% аудиторних занять.

До підсумкового контролю допускаються студенти, які за результатами поточного контролю отримали 35 балів і більше. Усі студенти, що отримали 34 бали і менше, не допускаються до складання підсумкового контролю і на підставі укладання додаткового договору, здійснюють повторне вивчення дисципліни впродовж наступного навчального семестру.

ШКАЛА В БАЛАХ	ОЦІНКА ЗА ШКАЛОЮ ECTS	НАЦІОНАЛЬНА ШКАЛА	КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ
90–100 балів	A	5 «відмінно»	повна відповідь на питання з проблематики теми, що обговорюються на занятті; ґрунтовність та послідовність викладу

83–89 балів	B	4 «дуже добре»	неповна відповідь на питання з проблематики теми, наявність незначних помилок
76–82 бали	C	4 «добре»	
68–75 балів	D	3 «задовільно»	недостатні ґрунтовність та послідовність викладу; наявність помилок;
60–67 балів	E	3 «достатньо»	
35–59 балів	FX	2«незадовільно»	невідповідність змісту відповіді проблематиці теми; відсутність відповіді.
0–34 бали	F	2«неприйнятно»	

1. Підсумковий (семестровий) контроль проводиться для встановлення рівня досягнення здобувачами освіти програмних результатів навчання з навчальної дисципліни (освітнього компонента), після завершення вивчення дисципліни.

Підсумковий контроль знань проводиться у формі екзамену у вигляді комп'ютерного тестування. Тестування відбувається в комп'ютерних лабораторіях навчального закладу (або в особливих випадках – дистанційно) з використанням програми Moodle і передбачає проходження тесту з 30 питань різного рівня складності впродовж 20 хвилин.

За результатами підсумкового контролю студент може отримати 40 балів. Студенти, які під час підсумкового контролю отримали 24 бали і менше, вважаються такими, що не склали екзамен і повинні йти на перездачу.

Загальна семестрова оцінка з дисципліни, яка виставляється в екзаменаційних відомостях, оцінюється в балах (національної шкали, 100-бальної шкали й шкали ЄКТС) і є сумою балів, отриманих під час поточного та підсумкового контролю.

Студенти можуть підвищувати свій рейтинг під час екзаменаційній сесії через одноразову повторну перездачу, попередньо подавши заяву адміністрації коледжу не пізніше одного робочого дня після сесії.

Одержаний при підвищенні рейтингу результат буде остаточним при виставленні підсумкового контролю.

Студенти, які не з'явилися на екзамені без поважних причин, вважаються такими, що отримали незадовільну оцінку.

2. Оцінювання самостійної роботи проводиться як під час поточного, так і під час підсумкового контролю знань.

Оцінювання самостійної роботи, яка передбачена в тематичному плані дисципліни разом з аудиторною роботою, здійснюється під час проведення практичних занять.

Поточний контроль передбачає усну відповідь, написання доповіді та виступ, вирішення тестових завдань, ситуаційних задач, виконання індивідуальних завдань, відпрацювання практичних навичок тощо.

Виставлення балів за самостійну роботу під час поточного контролю обов'язково супроводжується оцінювальними судженнями. Бали додаються до балів, які отримав

студент під час поточного контролю, але не більше, ніж кількість балів з оцінювання окремої теми заняття.

Оцінювання тем, які виносяться лише на самостійну роботу і не входять до тем аудиторних занять, контролюється під час підсумкового контролю.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Основи фінансів підприємств

Предмет і завдання курсу, зв'язок з іншими навчальними дисциплінами. Поняття, суть і місце фінансів підприємств у фінансовій системі. Фінанси підприємств – складова і специфічна частина фінансів. Функції фінансів як внутрішня властивість і форма вияву їх сутності. Фінанси підприємств за умов формування ринкової економіки. Фінансові ресурси підприємств. Методи й способи формування фінансових ресурсів. Джерела формування фінансових ресурсів: внутрішні і зовнішні джерела. Власні позичкові та залучені кошти. Державне регулювання формування фінансових ресурсів підприємств. Статутний капітал підприємства як джерело формування його майна. Складові частини статутного капіталу: фонд основних засобів і фонд оборотних коштів. Формування та рух статутних капіталів підприємств різних організаційно-правових форм і форм власності.

Принципи організації фінансів підприємств: самостійність, самоокупність, самофінансування, зацікавленість в результатах фінансово-господарської діяльності, контроль за фінансово-господарською діяльністю.

Особливості організації фінансів підприємств залежно від форми власності. Організаційно-правових форм господарювання і галузевих особливостей.

Фінансова діяльність підприємства. Зміст, завдання та організація фінансової роботи на підприємствах. Фінансові служби підприємств, їх завдання і функції.

Тема 2. Організація грошових розрахунків підприємств

Сутність і значення грошових розрахунків у діяльності підприємств.

Принципи організації розрахунків. Рахунки підприємств у банках. Порядок відкриття підприємствам рахунків в установах банків. Використання коштів з розрахункового рахунку. Порядок закриття рахунків.

Форми безготівкових розрахунків. Розрахунки платіжними дорученнями, вимогами-дорученнями, чеками, акредитивами, векселями, плановими платежами. Розрахунки зарахуванням взаємних вимог. Розрахунки за надання факторингових послуг підприємствам. Вимоги до їх проведення і сфера застосування.

Розрахунки готівкою на підприємствах, сфера їх застосування. Організація готівкових розрахунків.

Розрахунки за експортно-імпортними операціями. Розрахунки у формі інкасо та акредитиву. Авансові платежі. Відкритий рахунок.

Розрахунково-платіжна дисципліна, її зміст і значення для забезпечення господарської діяльності. Порядок пред'явлення претензій по розрахунках. Економічні й фінансові санкції у системі грошових розрахунків і платежів.

Тема 3. Грошові надходження підприємств

Економічна характеристика, склад і класифікація грошових надходжень підприємств.

Виручка (виторг) від реалізації продукції (робіт, послуг). Поняття виручки від реалізації продукції. Формування виручки від реалізації в часі. Визначення моменту реалізації. Особливості формування виручки від реалізації на підприємствах різних галузей економіки. Фактори, які впливають на величину виручки. Розрахунок і планування виручки від реалізації. Розподіл виручки від реалізації продукції. Контроль за надходженням виручки від реалізації продукції.

Грошові надходження від іншої реалізації: основних засобів, матеріалів, нематеріальних активів, інші надходження. Надходження від фінансових інвестицій: дивіденди від корпоративних прав, від державних цінних паперів. Проценти, нараховані підприємствам по депозитних вкладах.

Надходження коштів від здавання в оренду основних засобів, від застосованих фінансових санкцій.

Бюджетні дотації, субвенції. Отримання фінансової допомоги. Страхові відшкодування.

Тема 4. Формування і розподіл прибутку

Економічний зміст прибутку. Бухгалтерський і економічний прибуток. Функції прибутку.

Прибуток як результат фінансово-господарської діяльності підприємства.

Прибуток від реалізації продукції. Фактори, які впливають на формування прибутку. Собівартість продукції та її вплив на формування прибутку.

Встановлення цін на продукцію та їх вплив на формування прибутку. Рентабельність продукції. Прибуток від реалізації інших активів. Позареалізаційний прибуток, його склад і формування. Балансовий прибуток.

Розрахунок та планування прибутку. Методи планування прибутку. Рентабельність застосованих ресурсів (капіталу).

Розподіл прибутку підприємств, його зміст і економічне значення. Розподіл прибутку між державою і суб'єктами господарювання. Формування чистого прибутку підприємства і його використання. Фонди грошових коштів, що утворюються за рахунок прибутку. Виплата дивідендів. Нерозподілений прибуток і його використання.

Тема 5. Оподаткування підприємств

Система оподаткування підприємств, її функції та призначення. Види податків, що сплачують підприємства. Механізм і напрями впливу оподаткування на фінансово-господарську діяльність. Непрямі податки і особливості їх впливу на фінансово-господарську діяльність суб'єктів господарювання. Податок на додану вартість. Платники податку. Об'єкти оподаткування, визначення оподатковуваного обороту. Пільги щодо податку. Порядок відшкодування сум податку на додану вартість, сплачених підприємством за матеріальні ресурси (роботи, послуги), основні засоби. Прямі податки. Податок на прибуток підприємств. Порядок визначення оподатковуваною прибутку. Вплив оподаткування прибутку на фінансово-господарську та інвестиційну діяльність підприємств. Місцеві податки і збори, які сплачують підприємства.

Спрощена система оподаткування підприємств малого бізнесу.

Відповідальність підприємств за несвоєчасну або неповну сплату податків та обов'язкових платежів.

Тема 6. Обігові кошти

Економічний зміст і основи організації обігових коштів. Склад і розміщення обігових коштів. Необхідність і методи визначення потреби підприємства в обігових коштах. Метод прямого розрахунку й сфера його застосування. Норми і нормативи обігових коштів, їх розрахунок. Економічний метод обчислення потреби в обігових коштах і його використання. Джерела формування обігових коштів. Власні обігові кошти. Позичені й залучені обігові кошти.

Показники стану обігових коштів. Нестача власних обігових коштів, її визначення, причини виникнення і джерела поповнення. Показники ефективності використання обігових коштів. Оборотність обігових коштів і способи її прискорення. Коефіцієнти, що характеризують використання обігових коштів.

Тема 7. Кредитування підприємств

Індивідуальний кругообіг коштів підприємства. Необхідність збалансування матеріальних і фінансових ресурсів – основа залучення кредитів.

Форми кредитів, які використовуються у господарській діяльності підприємств. Банківський, комерційний, лізинговий, іпотечний кредити. Різновид банківського кредиту: за строками користування, за забезпеченням, за ступенем ризику, за методами надання, за строками погашення. Принципи кредитування. Визначення потреби у кредиті. Кредитний договір: сутність, порядок укладання. Відповідальність сторін за порушення умов кредитного договору.

Способи одержання кредиту. Оцінка кредитоспроможності підприємства.

Порядок погашення кредиту. Позичковий процент, фактори, що на нього впливають. Товарний кредит, умови його отримання підприємствами та погашення.

Тема 8. Фінансове забезпечення відтворення основних засобів

Економічна природа, склад і структура основних засобів підприємства. Показники стану й ефективності використання основних засобів. Знос і амортизація основних засобів. Методи розрахунку амортизаційних відрахувань.

Сутність і склад капітальних вкладень (прямих інвестицій). Джерела фінансування капітальних вкладень. Власні фінансові ресурси підприємств: кошти від проведення робіт господарським способом і кошти від результатів основної діяльності підприємства.

Кредитування відтворення основних засобів. Залучення коштів інших суб'єктів господарювання, індивідуальних інвесторів: випуск цінних паперів, лізинг, пайові внески. Державне фінансування капітальних вкладень. Ремонт основних засобів і його фінансове забезпечення.

Тема 9. Оцінювання фінансового стану підприємства

Оцінка фінансового стану підприємства, її необхідність і значення. Показники фінансового стану підприємства. Інформаційне забезпечення оцінки фінансового стану підприємства. Показники бухгалтерської звітності, які використовуються для оцінки фінансового стану. Сутність ліквідності підприємства. Показники ліквідності та методика їх визначення. Оцінка показників ліквідності. Фактори, що впливають на стан ліквідності.

Сутність платоспроможності. Фактори, що впливають на платоспроможність підприємства. Методика їх визначення. Оцінка показників платоспроможності.

Фінансова стійкість підприємства, її сутність. Система показників фінансової стійкості підприємства, методика їх розрахунку і оцінки. Комплексна оцінка фінансового стану підприємства.

Тема 10. Фінансове планування на підприємствах

Зміст і завдання фінансового планування. Фінансове планування як процес визначення потреби у фінансових ресурсах. Методи фінансового планування. Балансовий метод. Програмно-цільовий метод. Нормативний метод. Метод коефіцієнтів. Інформаційна база фінансового планування. Аналіз фінансових показників звітного періоду. Показники виробничо-господарської діяльності планового періоду як вихідна база для фінансового планування. Фінансовий план як складова частина бізнес-плану. Зміст та структура фінансового плану підприємства (баланс доходів і видатків).

Розрахунок показників доходної і видаткової частини фінансового плану. Виконання фінансового плану. Оперативне планування. Зміст оперативного фінансового плану надходження коштів і здійснення платежів, його призначення. Платіжний календар.

Тема 11. Фінансова санація підприємств

Фінансова криза на підприємстві. Фактори, які можуть зумовити фінансову кризу: екзогенні (зовнішні) та внутрішні (ендогенні). Види криз (стратегічна, прибутковості та ліквідності) та їх характеристика. Фінансова санація підприємства, її економічний зміст, ініціатори і порядок проведення.

Етапи проведення санації. План (програма) санації і його розділи. Санаційний аудит. Його сутність та етапи його проведення. Джерела інформації для проведення санаційного аудиту. Форми фінансової санації. Санація без залучення додаткових фінансових ресурсів і санація із залученням нового фінансового капіталу.

Внутрішньогосподарський механізм фінансової стабілізації. Мобілізація внутрішніх фінансових джерел санації. Державна фінансова підтримка санації підприємства. Санація реорганізацією (реструктуризацією). Приватизаційні аспекти санації суб'єктів господарювання. Реалізація програми фінансової санації підприємства як окремих етапів санаційного процесу.

Економіко-правові аспекти санації та банкрутства підприємств. Доарбітражне врегулювання господарських спорів. Арбітражне врегулювання господарських спорів. Порядок оголошення підприємства банкрутом. Задоволення претензій кредиторів.

2. Тематичний план

№ теми	Назва теми	Кількість годин
--------	------------	-----------------

		вс ьо го	а у д и т о р н і	л е к ц і і	п р а к т и ч н і	са мо ст. ро бо та
1	Основи фінансів підприємства	12	4	2	2	8
2	Організація грошових розрахунків підприємств	16	8	4	4	8
3	Грошові надходження підприємств	12	4	2	2	8
4	Формування і розподіл прибутку	16	8	4	4	8
5	Оподаткування підприємств	16	8	4	4	8
6	Обігові кошти	12	4	2	2	8
7	Кредитування підприємств	12	4	2	2	8
8	Фінансове забезпечення відтворення основних засобів	12	4	2	2	8
9	Оцінювання фінансового стану підприємства	14	4	2	2	10
10	Фінансове планування на підприємствах	16	8	4	4	8
11	Фінансова санація підприємств	12	4	2	2	8
	Кількість годин на вивчення дисципліни	150	60	30	30	90
	Підсумковий контроль	30				
	Всього, годин	180				

3. Теми лекційних занять

№ п/ п	№ заняття	Теми лекцій	Кількість годин
1	Лекція 1	Основи фінансів підприємства	2
2	Лекція 2,3	Організація грошових розрахунків підприємств	4
3	Лекція 4	Грошові надходження підприємств	2
4	Лекція 5.6	Формування і розподіл прибутку	4
5	Лекції 7.8	Оподаткування підприємств	4
6	Лекція 9	Обігові кошти	2
7	Лекція 10	Кредитування підприємств	2
8	Лекція 11	Фінансове забезпечення відтворення основних засобів	2
9	Лекція 12	Оцінювання фінансового стану підприємства	2
10	Лекція 13,14	Фінансове планування на підприємствах	4

11	Лекція 15	Фінансова санація підприємств	2
Всього лекційних занять			30

4. Теми практичних занять

№ з/п	№ заняття	Назва теми	Кількість годин
1	1	Основи фінансів підприємства	2
2	2-3	Організація грошових розрахунків підприємств	4
3	4	Грошові надходження підприємств	2
4	5-6	Формування і розподіл прибутку	4
5	7-8	Оподаткування підприємств	4
6	9	Обігові кошти	2
7	10	Кредитування підприємств	2
8	11	Фінансове забезпечення відтворення основних засобів	2
9	12	Оцінювання фінансового стану підприємства	2
10	13-14	Фінансове планування на підприємствах	4
11	15	Фінансова санація підприємств	2
Всього практичних занять			30

5. Самостійна робота

Назва теми	Зміст завдання для самостійної роботи	Кількість годин	Рекомендовані джерела інформації
Тема 1. Основи фінансів підприємств	Опрацювати питання: 1. Що Ви розумієте під фінансами підприємств? 2. Яку роль відіграють фінанси підприємств у структурі фінансових відносин суспільства? 3. Наведіть приклади які економічні відносини підприємств належать до фінансових? 4. Дайте характеристику основних функцій фінансів підприємств та умов їх реалізації. 5. Охарактеризуйте поняття: грошові кошти, грошові фонди, фінансові ресурси підприємства. 6. Дайте характеристику класифікації фінансових ресурсів підприємства за	8	1,2,5,7

	джерелами фінансування. 7. Як класифікуються фінансові ресурси підприємства за характером використання та за формою реалізації. 8. Назвіть і поясніть сутність основних принципів організації фінансів підприємств. 9. Хто виконує фінансову роботу на підприємстві? Охарактеризуйте зміст і завдання фінансової роботи на підприємстві? 10. Розкрийте сутність і складові фінансового механізму підприємства.		
Тема 2. Організація грошових розрахунків підприємств	.Опрацювати питання: 1. Охарактеризуйте сутність і сферу застосування готівкових розрахунків підприємств. 2. Поясніть сутність і класифікацію безготівкових розрахунків підприємств. 3. Який порядок відкриття рахунку в банку? Назвіть види банківських рахунків? 4. Організація і сфера застосування розрахунків платіжними дорученнями та вимогами дорученнями. 5. Особливості розрахунків чеками. 6. Охарактеризуйте сутність акредитивної форми розрахунків. 7. Поясніть сутність і організацію вексельної форми розрахунків. 8. Охарактеризуйте інкасову форму розрахунків. 9. Які є види санкцій за порушення розрахунково-платіжної дисципліни?	8	2,5,7
Тема 3. Грошові надходження підприємств	1. Поясніть сутність та необхідність грошових надходжень підприємства. 2. За якими ознаками класифікують грошові надходження підприємства. 3. Охарактеризуйте грошові надходження від операційної діяльності підприємства. 4. Дайте характеристику складу грошових надходжень від інвестиційної діяльності підприємства. 5. Охарактеризуйте склад грошових	8	1,2,5,7

	<p>надходжень від фінансової діяльності підприємства.</p> <p>6. Назвіть склад грошових надходжень підприємства від звичайної діяльності та надзвичайних подій.</p> <p>7. Як впливає фактор часу та вартість грошей? Як його враховують у фінансових розрахунках?</p> <p>8. Від яких факторів залежить сума грошових надходжень від основної діяльності?</p> <p>9. В чому різниця між загальною сумою доходу підприємства і його чистим доходом від реалізації продукції?</p>		
<p>Тема 4. Формування і розподіл прибутку</p>	<p>1. Охарактеризуйте прибуток підприємства як економічну категорію і його роль у формуванні фінансових ресурсів підприємства.</p> <p>2. Які основні фактори впливають на суму (величину) прибутку підприємства?</p> <p>3. Чим відрізняються показники облікового і податкового прибутку підприємства?</p> <p>4. Порядок формування і розподілу облікового прибутку підприємства.</p> <p>5. Порядок визначення валового прибутку підприємства.</p> <p>6. Охарактеризуйте методи планування прибутку від реалізації.</p> <p>7. Сутність і складові собівартості продукції.</p> <p>8. Охарактеризуйте методи планування (розрахунку) прибутку від реалізації продукції.</p> <p>9. Який порядок формування прибутку від іншої організаційної та іншої звичайної діяльності?</p> <p>10. Формування фінансових результатів від надзвичайних подій.</p> <p>11. Охарактеризуйте сутність та значення оцінки рівня рентабельності.</p> <p>12. Які є способи визначення рентабельності реалізації продукції, виконаних робіт чи послуг?</p> <p>13. Як обчислюється рентабельність діяльності підприємства?</p>	<p>8</p>	<p>1,2,7</p>

<p>Тема 5. Оподаткування підприємств</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Поясніть сутність податків та їх місце у системі фінансових відносин підприємства. 2. Назвіть основні вимоги до системи оподаткування діяльності підприємств. 3. Охарактеризуйте основні функції податків. 4. Назвіть основні напрямки класифікації податків, що їх сплачують суб'єкти підприємницької діяльності. 5. У чому полягає відмінність між прямими і непрямими податками? 6. Охарактеризуйте і поясніть особливості загальнодержавних та місцевих податків. 7. Дайте характеристику непрямих загальнодержавних податків і зборів підприємства і їх вплив на фінансові результати. 8. Охарактеризуйте сутність і склад прямих податків, які сплачують підприємства. 9. Назвіть склад і дайте характеристику місцевих податків і зборів, які сплачують підприємства і їх впливу на формування місцевого бюджету. 10. Назвіть основні законодавчі і нормативні акти, що регулюють оподаткування діяльності підприємств. 11. Які суб'єкти підприємницької діяльності можуть застосовувати спрощену систему оподаткування? 12. Який порядок нарахування і сплати єдиного податку? 13. Які суб'єкти підприємницької діяльності не мають права переходити на спрощену систему оподаткування? 	<p>8</p>	<p>2,5,6,7</p>
<p>Тема 6. Обігові кошти</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Поясніть сутність і призначення обігових (оборотних) коштів підприємства. 2. Охарактеризуйте склад оборотних коштів підприємства. 3. Поясніть відмінність між 	<p>8</p>	<p>1,2,5</p>

	<p>оборотними фондами і фондами обігу на підприємстві.</p> <ol style="list-style-type: none"> 4. Охарактеризуйте склад власних і залучених джерел формування оборотних коштів. 5. Які методи використовуються при нормуванні (розрахунку) оборотних коштів підприємства? 6. Який порядок нормування оборотних коштів для створення виробничих запасів? 7. Як нормують оборотні кошти у незавершеному виробництві? 8. Як нормують оборотні кошти у запасах готової продукції? 9. Якими показниками визначається ефективність використання оборотних коштів? 10. Як обчислити суму вивільнення оборотних коштів унаслідок прискорення їх обертання? 		
<p>Тема 7. Кредитування підприємств</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Поясніть сутність і основні причини необхідності кредитування підприємств. 2. Для яких цілей залучаються кредитні ресурси і як розраховують їх обсяг? 3. Дайте характеристику класифікації кредитів за формами і видами. 4. Як класифікують кредити за терміном і порядком надання? 5. Поясніть сутність і принципи банківського кредитування підприємств. 6. Дайте характеристику основних напрямів класифікації банківських кредитів. 7. Поясніть сутність кредиту під врахування векселів. 8. Охарактеризуйте акцептне і авальне кредитування підприємства. 9. Поясніть сутність та охарактеризуйте види факторингового кредитування. 10. За якими показниками оцінюється кредитоспроможність підприємства?: 11. Поясніть сутність і дайте 	<p>8</p>	<p>1,2,5,7</p>

	<p>характеристику видів комерційного кредитування.</p> <p>12. Охарактеризуйте лізингове кредитування. Поясніть відмінність між фінансовим і оперативним лізингом.</p> <p>13. Поясніть сутність і призначення державного кредитування.</p>		
<p>Тема 8. Фінансове забезпечення відтворення основних фондів</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Поясніть сутність і охарактеризуйте склад і особливості функціонування необоротних активів підприємства. 2. Назвіть основні методи оцінки основних засобів та інших необоротних активів. 3. Назвіть напрямки класифікації основних засобів підприємства. 4. Поясніть сутність зносу і амортизації основних засобів. 5. Які є методи нарахування амортизації основних фондів і їх сутність? 6. Охарактеризуйте методи нарахування амортизації основних засобів відповідно до вимог податкового законодавства. 7. Вплив амортизаційної політики на фінансові результати діяльності підприємства. 8. Який порядок індексації балансової вартості основних засобів відповідно до Положення (стандарту) бухгалтерського обліку? 9. Сутність, роль і види відтворення необоротних активів. Які ви знаєте види інвестицій підприємства? 10. Охарактеризуйте джерела фінансування капітальних інвестицій. 11. Які є показники стану та ефективності використання основних фондів? 	8	2,5,6,7
<p>Тема 9. Оцінювання фінансового стану підприємства</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Поясніть мету і основні завдання оцінки фінансового стану підприємства. 2. Дайте характеристику основних методів фінансового аналізу і оцінки фінансового стану 	10	2,5,13

	<p>підприємства.</p> <ol style="list-style-type: none"> 3. Назвіть основні інформаційні джерела оцінки фінансового стану підприємства. 4. Назвіть основні показники майнового стану підприємства. 5. Поясніть сутність і назвіть основні показники рентабельності і прибутковості. 6. Поясніть сутність і дайте характеристику способів оцінки ліквідності і платоспроможності підприємства. 7. Назвіть і поясніть сутність показників оцінки фінансової стійкості та стабільності підприємства. 8. Як обчислити показники оцінки акціонерного капіталу? 9. На основі яких показників здійснюють комплексну оцінку фінансового стану підприємства? 		
Тема 10. Фінансове планування на підприємствах	<ol style="list-style-type: none"> 1. Дайте характеристику сутності і основних завдань розробки фінансових планів підприємства (поточних, перспективних, стратегічних). 2. Поясніть сутність і назвіть основні напрями фінансової політики підприємства? 3. Охарактеризуйте мету і основні завдання фінансового планування на підприємстві. 4. Дайте характеристику основних методів розробки фінансових планів. 5. Які вихідні дані використовуються для розробки річного фінансового плану? 6. Як здійснюється фінансове планування на державних підприємствах? 7. Охарактеризуйте організацію і необхідність оперативного фінансового планування. 	8	1,2,5,12
Тема 11. Фінансова санація підприємств	<ol style="list-style-type: none"> 1. Поясніть сутність та назвіть основні фактори, які спричиняють виникнення фінансової кризи на підприємстві. 	8	2,5,13

	<ol style="list-style-type: none">2. Якими методами можна оцінити імовірність банкрутства?3. Поясніть сутність санації та мету фінансової санації підприємства.4. Хто приймає рішення про проведення санації підприємства?5. В чому полягає сутність класичної моделі санації?6. Які основні заходи розробляють для проведення фінансової санації підприємства?7. Дайте характеристику основних фінансових джерел санації підприємства.		
Разом самостійної роботи студентів		90	

Програмові вимоги з курсу «Фінанси підприємств»

Тема 1. Основи фінансів підприємств

1. Сутність і функції фінансів підприємств.
2. Роль і місце фінансів підприємств у фінансовій системі.
3. Фінанси підприємств за умов ринкової економіки.
4. Грошові фонди та фінансові ресурси підприємства. Мета і способи формування фінансових ресурсів.
5. Джерела формування фінансових ресурсів: внутрішні і зовнішні джерела. Власні, позичкові та залучені кошти.
6. Статутний фонд підприємства як джерело формування майна підприємства, складові частини статутного фонду.
7. Формування та рух статутних фондів підприємств різних організаційно-правових форм і форм власності.
8. Принципи організацій фінансів підприємств і їх сутність.
9. Фінансова діяльність підприємства. Особливості організації фінансів підприємств залежно від форм власності.
10. Зміст, завдання та організація фінансової роботи на підприємстві.
11. Фінансова служба на підприємствах, їх завдання і функції.

Тема 2. Організація грошових розрахунків підприємств. Грошові надходження підприємств

12. Економічна характеристика, склад та класифікація грошових надходжень підприємств.
13. Виручка (виторг) від реалізації продукції (робіт, послуг). Формування виручки від реалізації в часі. Визначення моменту реалізації.
14. Розрахунок, планування і розподіл виручки від реалізації продукції (послуг) на підприємстві.
15. Розрахункові і касові операції, їх сутність та порядок проведення.
16. Безготівкові і готівкові розрахунки. Порядок ведення касових операцій.
17. Форми безготівкових розрахунків та їх характеристика.
18. Розрахунково-платіжна дисципліна та їх вплив на фінансово-господарську діяльність підприємств.
19. Валовий і чистий дохід підприємства.

Тема 3. Формування і розподіл прибутку

20. Формування прибутку підприємства. Економічний зміст і функції прибутку. Балансовий прибуток і його складові.
21. Прибуток як результат фінансово-господарської діяльності підприємства. Фактори, які впливають на величину прибутку.
22. Методи розрахунку прибутку. Вплив собівартості та ціни продукції на величину прибутку.
23. Сутність і методи обчислення рентабельності продукції та виробництва.

24. Розподіл та використання прибутку.

Тема 4. Оподаткування підприємств

25. Система оподаткування підприємств, її функції та призначення.
26. Види податків, що сплачують підприємства. Вплив оподаткування на їх фінансово-господарську діяльність.
27. Непрямі податки, їх характеристика і вплив на фінансово-господарську діяльність підприємства.
28. Податок на додану вартість, платники податку. Об'єкти оподаткування. Пільги щодо податку на додану вартість.
29. Акцизний податок. Сутність акцизного податку та його платники. Порядок нарахування акцизного податку.
30. Податок на доходи фізичних осіб. Об'єкти оподаткування. Які грошові доходи не включаються до сукупного доходу, що підлягає оподаткуванню?
31. Податок на прибуток підприємств. Платники цього податку та порядок його нарахування та сплати.
32. Мито. Види мита які встановлені в Україні. Платники мита.
33. Місцеві податки і збори. Види і платники місцевих податків і зборів.
34. Порядок оподаткування суб'єктів малого підприємництва.

Тема 5. Обігові кошти

35. Сутність і структура оборотних коштів. Класифікація і принципи організації оборотних коштів.
36. Порядок розрахунку (нормування) оборотних коштів для створення виробничих запасів.
37. Нормування оборотних коштів у незавершеному виробництві та витратах майбутніх періодів.
38. Нормування оборотних коштів для створення запасів готової продукції.
39. Джерела формування оборотних коштів на підприємстві.
40. Показники стану використання оборотних коштів на підприємстві.

Тема 6. Кредитування підприємств

41. Необхідність та сутність кредитування підприємств. Класифікація кредитів, що надаються підприємствам.
42. Види банківського кредиту та їх характеристика. Умови та порядок отримання банківського кредиту.
43. Небанківське кредитування підприємств: комерційне, лізингове, державне тощо.

Тема 7. Фінансове забезпечення відтворення основних засобів

44. Сутність, склад основних засобів та процеси їх відтворення.
45. Показники, які характеризують стан та ефективність використання основних виробничих фондів.
46. Знос і амортизація основних засобів. Порядок нарахування та використання

- амортизації.
47. Джерела і порядок фінансування капітальних вкладень.

Тема 8. Оцінювання фінансового стану підприємства

48. Оцінка фінансового стану підприємства: необхідність і значення.
49. Інформаційне забезпечення оцінки фінансового стану підприємства.
50. Показники фінансового стану підприємства та їх характеристика.
51. Оцінка ліквідності та платоспроможності підприємства.
52. Оцінка фінансової стійкості підприємства.
53. Комплексна оцінка фінансового стану підприємства.

Тема 9. Фінансове планування на підприємствах

54. Фінансова стратегія підприємства та їх необхідність в умовах ринкових відносин.
55. Зміст, завдання та методи фінансового планування на підприємстві.
56. Зміст фінансового плану та порядок його складання на підприємстві.
57. Роль і значення оперативного фінансового плану на підприємстві.

Тема 10. Фінансова санація підприємств

58. Фінансова санація підприємств, її економічний зміст та порядок проведення.
59. Фінансова криза на підприємстві. Оцінки та причини фінансової кризи.
60. План санації та характеристика його основних розділів.
61. Санаційний аудит, його сутність та етапи проведення.
62. Форми фінансової санації. Внутрішні і зовнішні джерела фінансової санації.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Бердар О.С. Фінанси підприємств: навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури. 2019. 296с.
2. Бедринець М.Д., Довгань Л.П. Фінанси підприємств: навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури. 2018. 292с.
3. Біла О.Г., Юсипович О.І. Фінанси підприємств: навч. посіб. Алерта. 2016. 186с.
4. Господарський кодекс України № 436-IV від 16.01.2003. URL: <http://www.rada.kiev.ua>
5. Непочатенко О.О., Мельничук Н.Ю. Фінанси підприємств: навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури. 2019. 504с.
6. Податковий кодекс України № 2755- VI від 02.12.2010: URL: <http://www.rada.kiev.ua>
7. Філімоненков О.С., Дема Д.І. Фінанси підприємств: підр. Київ: Алерта, 2009. 496с.

Додаткова

8. Євтух О.Т. Фінансовий менеджмент для магістрів і не тільки: навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2011. 456 с.
9. Калінеску Т.В. Соціальне страхування: навч. посіб. Луганськ: Вид-во СНУ ім. Володимира Даля, 2013. 514 с.
10. Карлін М.І. Державні фінанси України: навч. посіб. Київ: Знання, 2008. 348 с.
11. Колотуха С.М. Гроші та кредит: навч. посіб. Київ: Знання, 2012. 495 с.
12. Мединська Т.В. Фінансове планування і прогнозування: навч. посіб. Львів: В-во Львівської комерційної академії, 2009. 156 с.
13. Щурик М.В., Луцька Н.І., Тимоць М.В. та ін. Фінансовий аналіз: навч. посіб. Івано-Франківськ: «НАІР», 2014.432с.

Інтернет ресурси

14. www.kmu.gov.ua – офіційний сайт Кабінету Міністрів України.
15. www.rada.gov.ua – офіційний сайт Верховної Ради України.
16. www.minfin.gov.ua – офіційний сайт Міністерства фінансів України.
17. www.sfs.gov.ua – офіційний сайт Державної фіскальної служби України.
18. www.smsc.gov.ua – офіційний сайт Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку України.
19. www.ukrstat.gov.ua – офіційний сайт Державної служби статистики України.